

Georganiseerd werken met jersey's en robots

Jerseys melken in een stal met veel technologische snufjes is iets waar Laust Bendix Jensen in Esbjerg in 2011 bewust voor koos. Het levert arbeidsgemak op en maakt het bedrijf aantrekkelijk voor werknemers. Daar waren flinke investeringen voor nodig. Ondanks de vette melk van de jersey's is de stal niet makkelijk terugverdiend.

TEKST GRIETJE DE VRIES

Op het erf van Laust Bendix Jensen (63) heerst orde en rust, alsof het bedrijf Højlund Agro ver verwijderd is van stedelijke drukte. Het tegendeel is waar, slechts 200 meter achter het bedrijf ligt al een wijk van de stad Esbjerg, aan de westkust in het zuiden van Denemarken, met zo'n 70.000 inwoners. Het gevoel van rust komt eerder door de uitstraling van het bedrijf, dat volgens Bendix Jensen niet lang geleden is schoongemaakt. 'Ik heb een budget voor schoonmakers opgenomen in mijn jaarplannen, dus eens in de

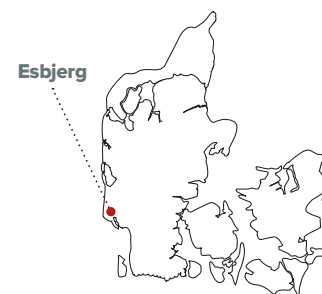
zoveel tijd komt er een schoonmaakploeg langs. Dat moet niet, maar ik vind een schoon erf nou eenmaal fijn werken.'

Bendix Jensen kocht het bedrijf aan de rand van Esbjerg in 1981, vlak voor het de gedwongen verkoop in ging. Zoals de uit steen gehouwen jersey naast de oprit al doet vermoeden, heeft Bendix Jensen toen besloten om alleen jersey's te melken op het bedrijf. 'Dat is niet omdat ze zo'n mooie kleur hebben, maar alleen voor de goede gehalten', vertelt Bendix Jensen. 'Arla betaalt goed voor

BEDRIJFSPROFIEL

naam	Højlund Agro
eigenaar	Laust Bendix Jensen (63)
plaats	Esbjerg
aantal koeien	370 (jerseys)
aantal stuks jongvee	400
grondgebruik	256 ha, waarvan 65 ha gras, 90 ha mais, 100 ha graan
melkproductie	8.200 kg, 6,3% vet, 4,3% eiwit
melkprijs	38 cent/kg meetmelk
melksysteem	6 robots
arbeiders in dienst	5
arbeidsefficiëntie	311 kg meetmelk/uur

Esbjerg

Denemarken

Laust Bendix Jensen

matiseerd. De melkgevende koeien worden gevoerd met een stationaire menging van Cormall, die het mengsel in een robot aan een railsysteem laat vallen. Via het railsysteem komt het voer aan het voerhek. Het rantsoen bestaat uit 13 kg ruwvoer, dat half om half graskuil en maiskuil is. Daarnaast krijgen de melkgevende dieren bijna 9 kg krachtvoer in het mengsel, dat vooral bestaat uit raapzaadmeel en sojameel. Het jongvee wordt met een voermengwagen gevoerd.

Ondanks dat Bendix Jensen het melken heeft geautomatiseerd, heeft hij nog vijf arbeiders in dienst om de boel draaiende te houden. De medewerkers zijn allemaal Deens, wat betekent dat het dure uren zijn, maar Bendix Jensen wil graag Denen. 'Mijn Engels is niet heel goed, en ik wil gewoon graag Denen. Ze begrijpen de robots ook beter.'

Doelen bijhouden op het schoolbord

Om de workflow duidelijk te houden met vijf werknemers hangen er in de hal bij het tanklokaal een aantal whiteboards. Zo staat op een van de borden een aantal doelen opgeschreven die dit jaar bereikt moeten worden. Elke week worden de gegevens bijgewerkt om de voortgang bij te houden.

Een van de doelen van Bendix Jensen is om de melkproductie verder te laten stijgen. Hij houdt daarvoor van elke week bij hoeveel melk er is afgeleverd en ziet zo of er genoeg voortgang wordt geboekt. 'De verwachting is dat we dit jaar 11.300 kg meetmelk kunnen bereiken.'

De in 2011 gebouwde stal heeft ruimte voor 380 koeien

vette melk'. Daarnaast waren holsteinkoeien duurder op het moment dat hij vee moest kopen, wat de keuze voor jerseys nog wat makkelijker maakte.

Deense medewerkers draaien dure uren

In 2011 bouwde Bendix Jensen een nieuwe stal voor 380 koeien en de orde en de rust die buiten te vinden zijn, lijken ook binnen die nieuwe stalmuren doorgevoerd. Dit kan komen door het besluit om al het vee met robots te gaan melken. De robots zijn een belangrijke bijdrage aan de rust in de stal. In totaal heeft de Deen zes robots in gebruik die op maat zijn gemaakt voor jerseys. De bezetting van de robots verschilt per groep. Zo heeft de Deense veehouder twee robots voor de groep met vaarzen en verse koeien, met een bezetting van 40 dieren per robot. Bij de andere melkgevende groep staan de andere vier robots, mooi op een rijtje, met 70 koeien per robot. De lagere bezetting bij de vaarzen is bewust. Bendix Jensen wil hiermee voorkomen dat vaarzen niet genoeg kans krijgen om bij de robot te komen. Daardoor is er meer rust in de stal. De koeien produceren in de robots gemiddeld 8.200 kg melk met 6,3% vet en 4,3% eiwit. Het voeren heeft Bendix Jensen ook gedeeltelijk geauto-

Bendix Jensen gebruikt een stationaire menger

De mest wordt aangezuurd met zwavelzuur

Een aantal kuilen staan onder dak opgeslagen

Op een ander bord staan de werkzaamheden benoemd, verdeeld in kleuren die aangeven wat voor soort taak het is. Zo staat geel voor reinigingsklussen en rood voor diergezondheidsacties. Met magneetjes kunnen de werknemers aangeven wie er die week voor welke taak verantwoordelijk is, naast de taken die ze gewoonlijk al doen.

Jerseyvaarzen voor export

Al met al is de arbeid per kilogram meetmelk redelijk efficiënt, zo blijkt uit de cijfers van European Dairy Farmers (EDF). De arbeidsefficiëntie is 311 kg meetmelk per uur, wat 50 kg onder het gemiddelde ligt van Deense EDF-boeren. Het gaat echter wel om meetmelk, dus de goede gehalten van jersey's hebben wel een positieve invloed op dit cijfer.

Wat verder opvalt bij het vergelijken van Højlund Agro met de andere Deense EDF-bedrijven, is het forse aantal vaarskalveren dat Bendix Jensen aanhoudt. Op het bedrijf staan in totaal 400 stuks jongvee. Dat is meer dan het aantal melkgevende dieren dat de veehouder heeft. 'Doordat ons bedrijf aan een stad grenst, is er geen mogelijkheid meer om verder te groeien in het aantal melkgevende dieren. Jongvee aanhouden mag wel, en dat levert ook nog eens wat op.' Jaarlijks verkoopt Bendix Jensen veel van zijn jonge jersey's voor export. Dit levert hem gemiddeld 1500 euro op per vaars.

De plaats naast de stad levert meer restricties op volgens de Deen. 'Een vergunning om een nieuwe stal te bouwen krijg je hier niet zomaar. We kunnen niet meer groeien in aantal koeien en de mest moeten we ook aanzuren.'

De verkoop van vaarskalveren is een belangrijke inkomstenbron voor Bendix Jensen

De mest wordt in de kelder aangezuurd door zwavelzuur, dat ammoniak bindt, om zo aan de milieueisen te voldoen.

Geen uitbreidingsmogelijkheden

Om de stal in 2011 te bouwen, moest dus flink geïnvesteerd worden: zes robots, een stationaire menger, stalinrichting voor het vee en ook de installatie voor het aanzuren van de mest. Deze grote investeringen zijn terug te zien in de kosten per koe. Met 4826 euro zijn die kosten zo'n 500 euro hoger dan bij andere Deense EDF-bedrijven. De kritieke melkprijs van het bedrijf is dan ook een halve cent hoger dan de melkprijs van 38 cent die Bendix Jensen per kilo meetmelk ontvangt. Die melkprijs is desondanks flink boven het Deense EDF-gemiddelde.

Waar de meeste Deense bedrijven de melkproductie en het aantal koeien opschroeven om zo de kostprijs te verdunnen, heeft Bendix Jensen die mogelijkheid niet door zijn locatie. Hij moet dus met het huidige aantal koeien de kosten zien te verdunnen, wat verklaart dat hij de melkproductie wil verhogen. Toch heeft de Deense veehouder ervoor gekozen om in 2011 die stal neer te zetten. Een belangrijke reden is ook de stedelijke ligging. 'Elk jaar komen er veel bezoekers op het bedrijf, soms wel 2000 per jaar. En omdat ons bedrijf zo dicht bij de stad ligt, wil ik ook dat mensen positief spreken over het bedrijf. Een milieu- en diervriendelijke stal helpt daar zeker bij', vertelt Bendix Jensen. 'Daarnaast is het een fijne stal om in te werken, voor mij en voor de werknemers.'

Haven in zicht

Een andere belangrijke reden om in 2011 een nieuwe stal te bouwen was dat de zoon van Laust Bendix Jensen van plan was het bedrijf over te nemen. Voorsortierend op de toekomst besloten ze een nieuwe stal neer te zetten die qua milieueisen en arbeidsefficiëntie nog jaren vooruit kon en ook de melkrobots zag zijn zoon wel zitten. Maar een paar jaar geleden besloot zijn zoon dat hij het bedrijf toch niet wil voortzetten, waardoor de 63-jarige vader sinds 2018 weer alleen eigenaar is van het bedrijf. 'In januari 2020 gaan we het bedrijf officieel te koop zetten. Maar als er nu al een goed aanbod binnenkomt, sla ik dat zeker niet af.'

Het is ook duidelijk zichtbaar dat Bendix Jensen wel zin heeft in de tijd na de verkoop. Naast de stal staat een mooie boot, klaar om te water worden gelaten. 'Ik kijk erg uit naar de toekomst en de tijd die ik dan kan doorbrengen met mijn familie en op het water.'